

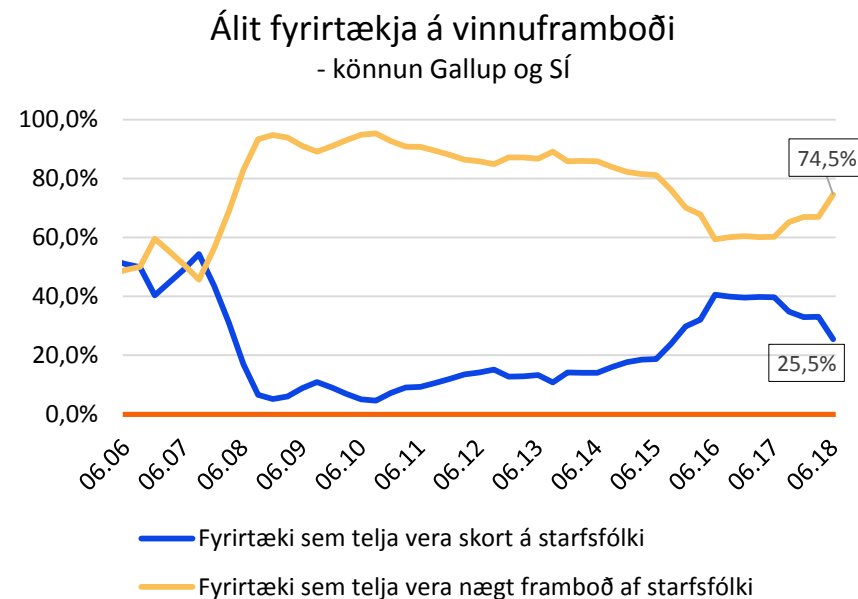
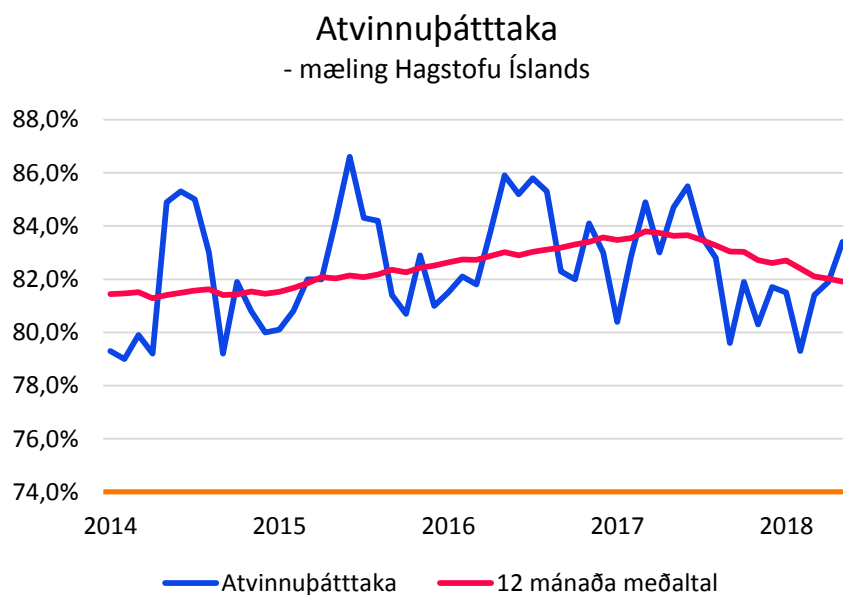
Vinnumarkaðurinn

- Góð aðlögunarhæfni

Greiningardeild Arion banka
júlí 2018

Teikn á lofti

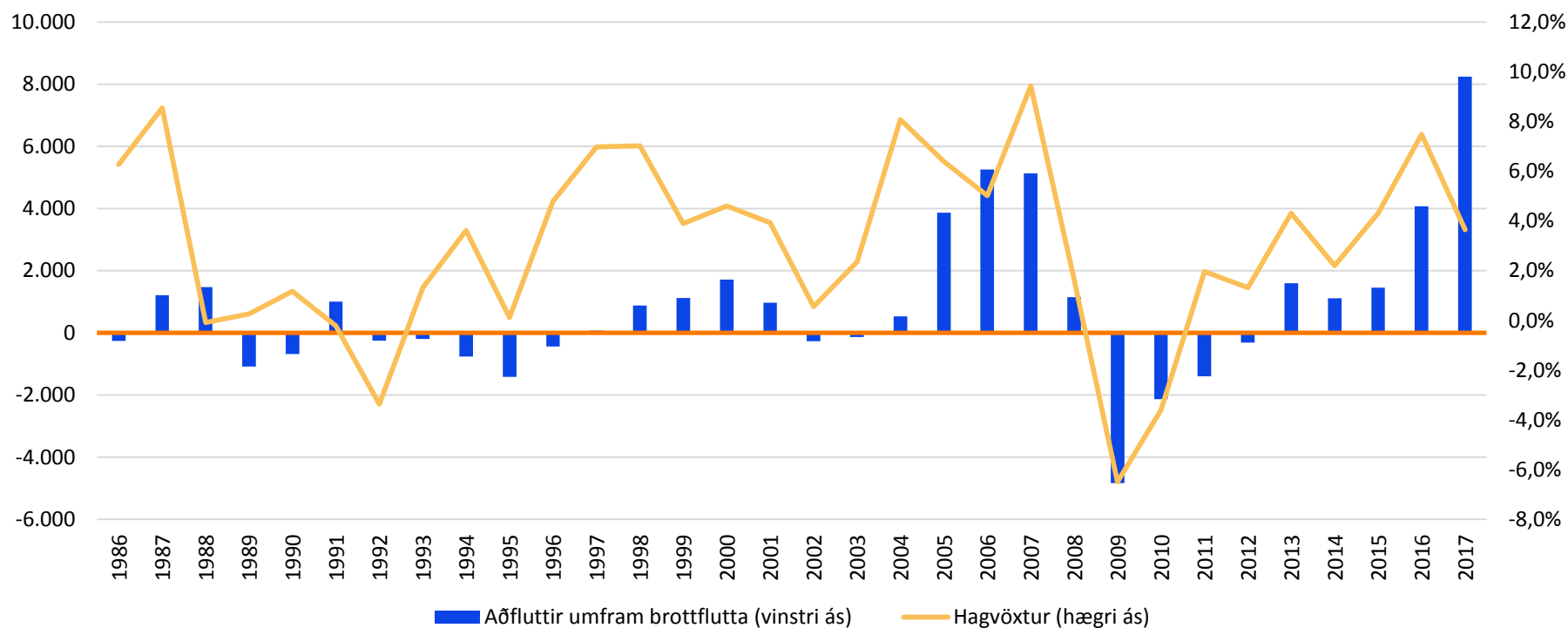
Svo virðist sem spenna á vinnumarkaði fari dvínandi og rímar það vel við hagvaxtarspár greiningaraðila. Samkvæmt rannsókn Gallup taldi einungis fjórðungur fyrirtækja vera skort á starfsfólki á öðrum ársfjórðungi þessa árs sem er átta prósentustiga lækkun frá fyrsta ársfjórðungi. Tólf mánaða taktur atvinnupátttöku hefur farið lækkandi síðan í apríl 2016 sem styður við það að hagkerfið sé að kólna eftir gífurlegan hagvöxt árið 2016. Í ljósi þess er áhugavert að athuga hversu góða aðlögunarhæfni íslenski vinnumarkaðurinn hefur.

Sterk viðbrögð

Síðustu ár hafa fólksflutningar endurspeglað hagsveifluna í síauknum mæli. Þessi tilhneiging hefur sveiflujafnandi áhrif á vinnumarkaðinn og bætir þar með aðlögunarhæfni hans.

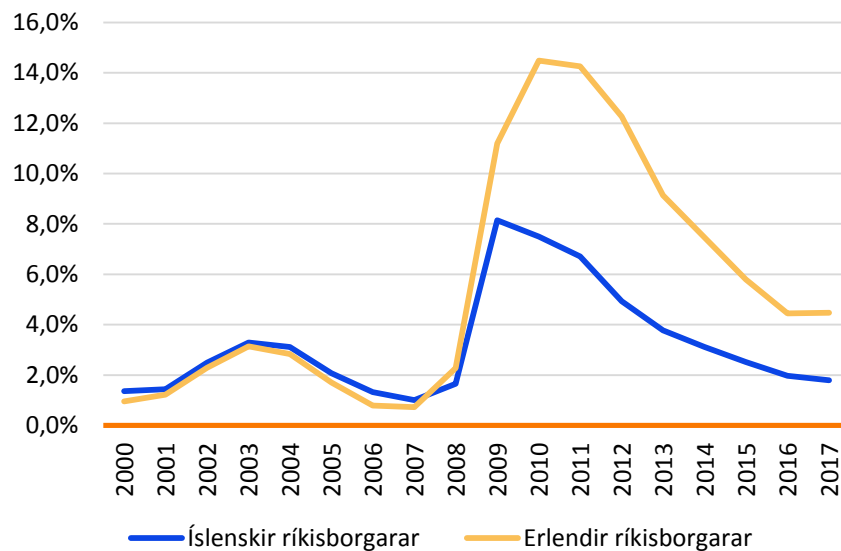
Nettó fólksflutningar með jákvæða fylgni við hagvöxt

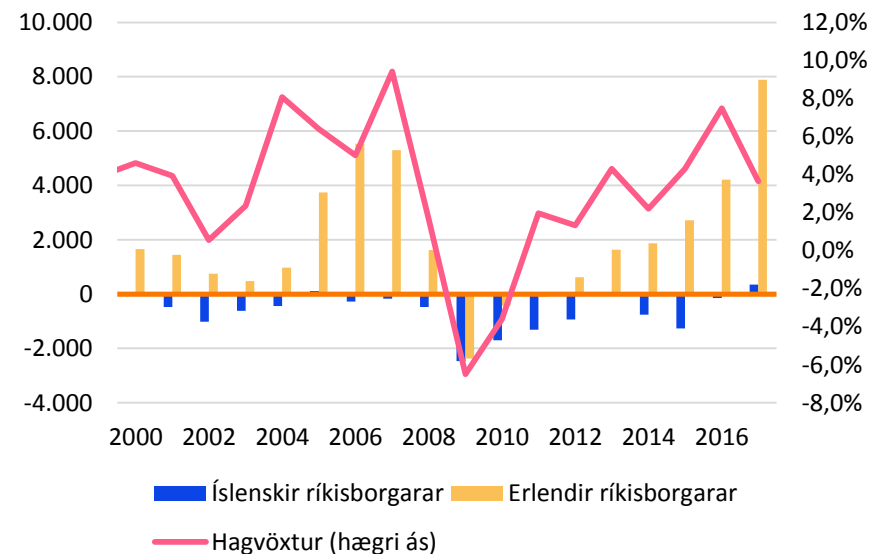
Erlendur inn - Innlendir út

Ef litið er á langtímaleitni fólksflutninga eftir ríkisfangi streyma íslenskir ríkisborgarar út á meðan erlendir ríkisborgarar streyma inn. Hagsveiflan hefur einnig sitt að segja en aukinn nettó aðflutningur erlendra ríkisborgara á þenslutímum hefur dregið úr spennu á vinnumarkaði. Atvinnuleysi erlendra ríkisborgara fór upp í 14,5% í hruginu sem varð til þess að erlendir ríkisborgarar streymdu frá landi þrátt fyrir að langtímaleitnin sé inn í landið. Þetta varð til þess að höggið var minna en ella fyrir vinnumarkaðinn.

Atvinnuleysi eftir ríkisborgararétti

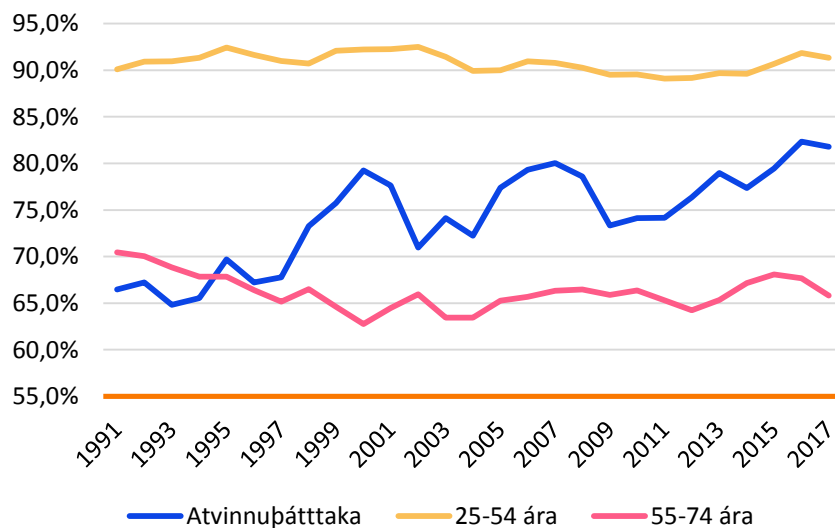
Aðfluttir umfram brottflutta eftir ríkisfangi

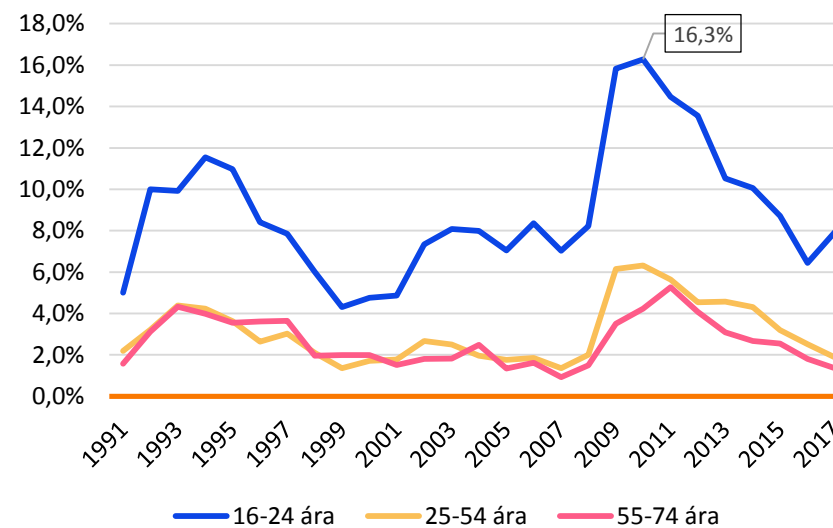
Sérstaða unga fólksins

Atvinnuþátttaka unga fólksins hefur vaxið umtalsvert eða úr 66,5% árið 1991 í 81,8% árið 2017 á meðan að atvinnuþátttaka annarra aldurshópa hefur haldist býsna stöðug. Atvinnuþátttaka yngsta hópsins sveiflast töluvert meira með hagsveiflunni en atvinnuþátttaka annarra aldurshópa og því virðist vera að yngsti hópurinn hafi ákveðna sérstöðu. Þessar sveiflur skýrast m.a. af því að samdráttur hefur meiri áhrif á atvinnuleysi yngsta hópsins en annarra hópa en það fór t.a.m upp í 16,3% í kjölfar hrunsins. Þetta stafar af því að yngra fólk hefur alla jafnan minni starfsreynslu og því í mörgum tilfellum minna starfsöryggi.

Atvinnuþátttaka eftir aldri

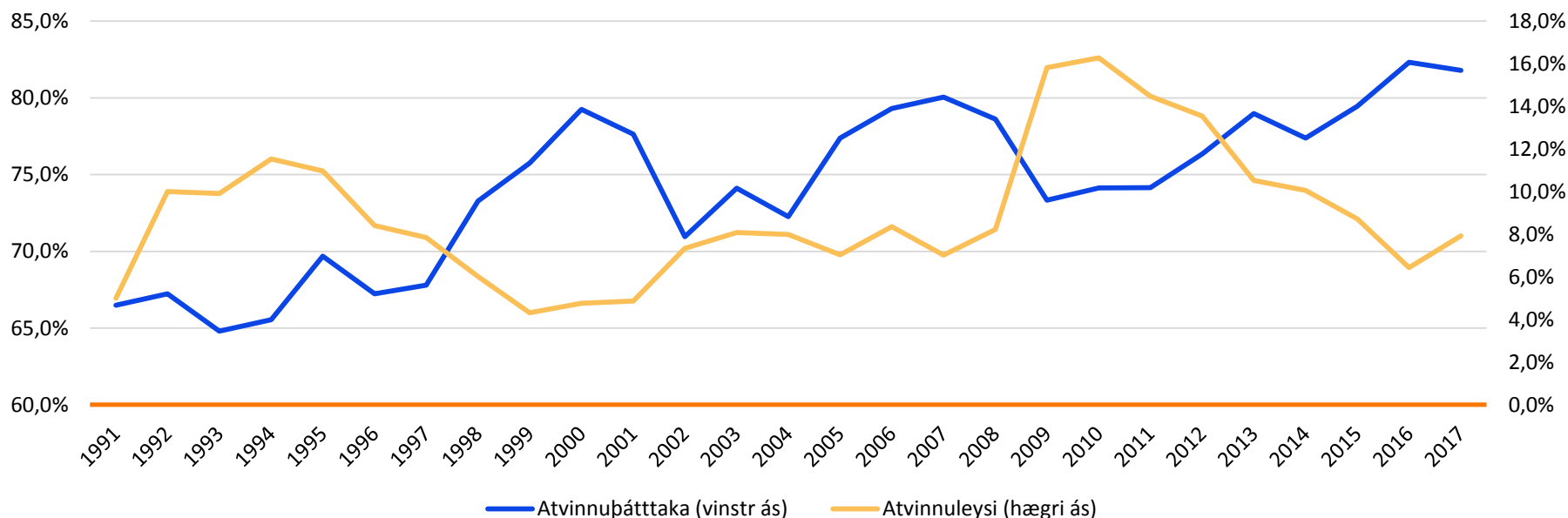
Atvinnuleysi eftir aldri

Atvinnuleysi dregur úr atvinnuþátttöku

Aukið atvinnuleysi út af fyrir sig dregur ekki úr atvinnuþátttöku þar sem þeir sem eru atvinnulausir teljast enn til vinnuafls. Þegar fólk gefst hins vegar upp á atvinnuleitinni lækkar atvinnuþátttakan. Þessi tilhneiging er ríkari hjá unga fólkinu þar sem það er í ríkara mæli í hlutastörfum og vinnan því ekki í öllum tilfellum meginverkefni þess. En hvað fer unga fólkið að gera í staðinn fyrir að vinna?

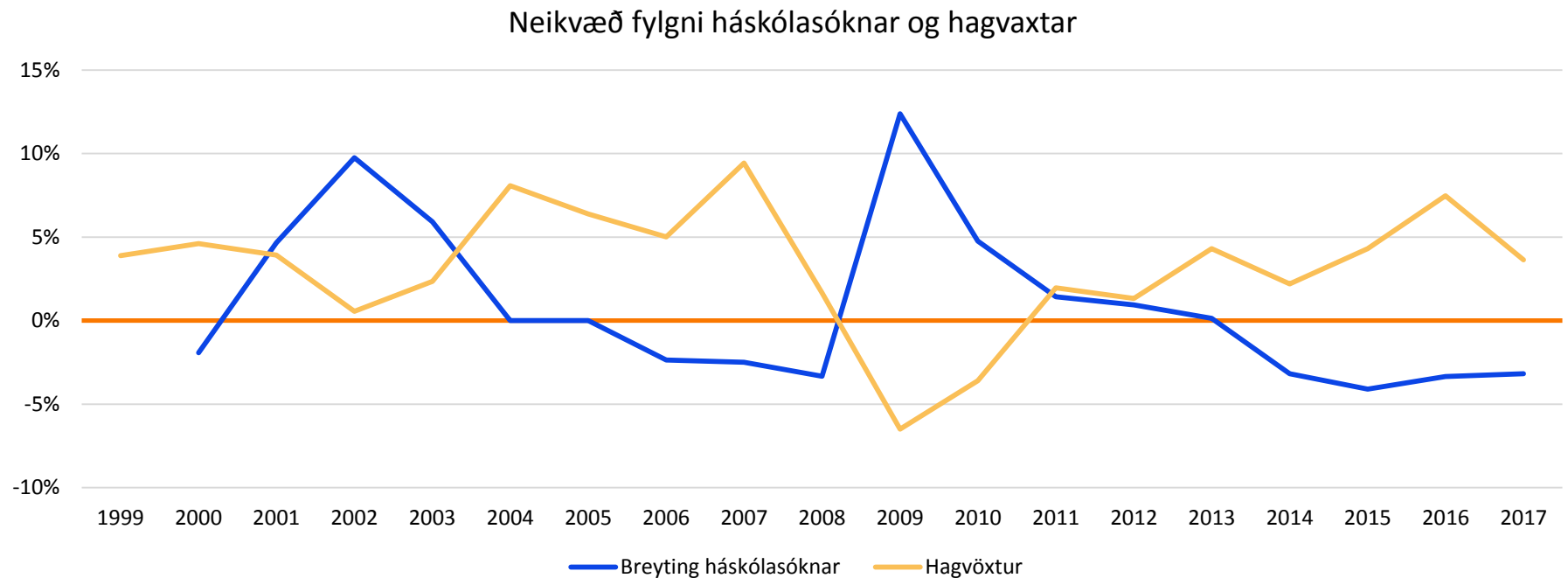
Neikvæð fylgni atvinnuleysis og atvinnuþátttöku
-fólk á aldrinum 16-24 ára

Úr atvinnulífi á skólabekk

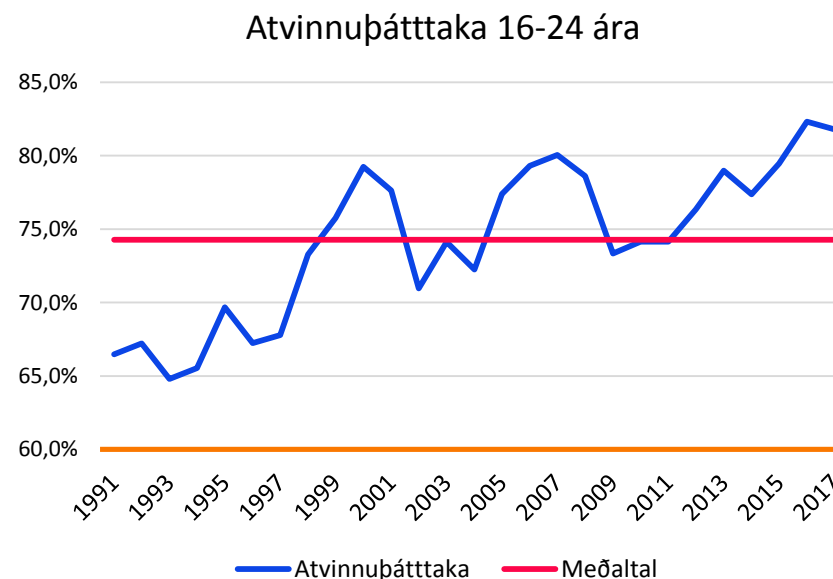
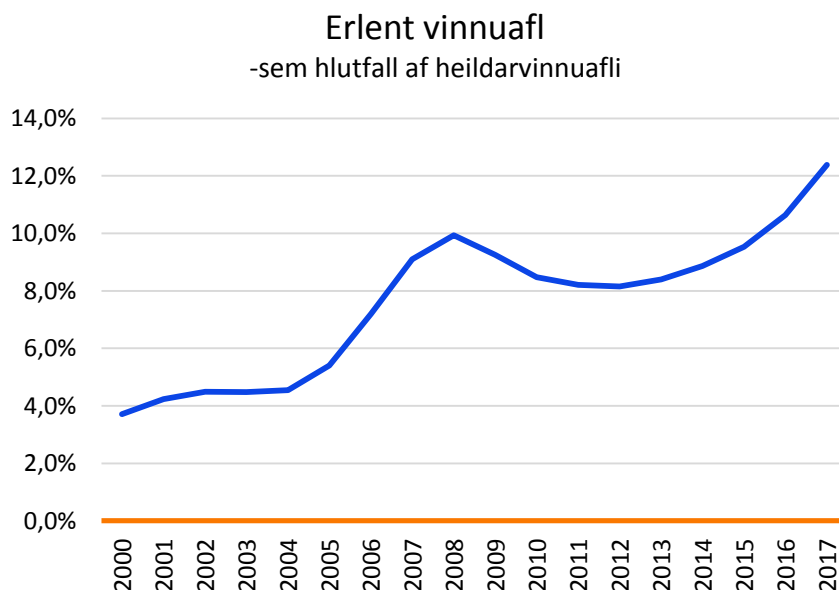
Það er neikvæð fylgni milli háskólasóknar og hagvaxtar.

Ef litið er á breytingu í háskólasókn fólks á aldrinum 20-24 ára má glögglega sjá þessa fylgni. Mesta aukningin í háskólasókn var 2009 en fór svo lækkandi og hefur dregist saman síðustu ár. Þetta bendir til að unga fólkið ferðist og fræðist með hagsveiflunni.

Sveigjanlegur eins og Teygjumey

Erlent vinnuafli sem hlutfall af heildarvinnuafli er í hámarki ef litið er á tímabilið sem gögnin ná til. Atvinnuþátttaka unga fólksins náði hámarki árið 2016 og háskólasókn hefur farið lækkandi síðan 2013. Þetta leiðir til þess að ef að það kæmi til samdráttar þá virðist aðlögunarhæfni vinnumarkaðarins vera mjög góð. Ungu fólkið myndi setjast í auknum mæli á skólabekk meðan að erlenda vinnuaflið myndi róa á önnur mið og dempa þannig höggið fyrir vinnumarkaðinn.

Samantekt

- Teikn á lofti um minnkandi spennu á vinnumarkaði.
- Auknir fólksflutningar dempa sveiflur á vinnumarkaði.
- Atvinnuþátttaka unga fólksins hefur farið ört vaxandi á meðan að háskólasókn hefur dregist saman. Þar sem að atvinnuleysi eykst mest hjá unga fólkinu í samdrætti hefur það tilhneigingu til að setjast á skólabekk þegar að það kreppir að á vinnumarkaði. Þessi tilhneiging dempar höggið fyrir vinnumarkaðinn.
- Erlent vinnuafl hefur aldrei verið hærra hlutfall af heildarvinnuafli. Hreyfingar erlenda vinnuaflsins drógu úr vexti atvinnuleysis í síðasta samdrætti. Hluttur erlendra ríkisborgara í vinnuaflinu er í sögulegu hámarki og því má ætla að samdráttur leiði til minna atvinnuleysis en ella þar sem erlenda vinnuaflið leitar á önnur mið þegar að það kreppir að.
- Til lengri tíma litið virðist vinnumarkaðurinn vera betur í stakk búinn en áður til að bregðast við hagsveiflum.

Fyrirvari

- Kynning þessi er eingöngu ætluð til upplýsinga og er ekki ætluð sem grundvöllur fyrir ákvörðunum móttakanda. Upplýsingar sem fram koma í þessari kynningu fela ekki í sér loforð eða spá um framtíðina. Bankanum ber ekki skylda til að útvega móttakanda aðgang að frekari upplýsingum en þeim sem fram koma í kynningu þessari, eða til að uppfæra þær upplýsingar sem þar koma fram. Bankanum ber ekki skylda til að leiðrétta upplýsingar, reynist þær rangar.
- Upplýsingar um bankann, dótturfélög og hlutdeildarfélög hafa ekki verið staðfestar. Kynning þessi felur ekki í sér tæmandi upplýsingar um bankann, dótturfélög eða hlutdeildarfélög hans.
- Upplýsingar sem fram koma í kynningu þessari eru byggðar á fyrirliggjandi upplýsingum, áætlunum um væntanlega þróun ytri skilyrða o.fl. Eru upplýsingarnar háðar ýmsum óvissupáttum og geta þær breyst án fyrirvara.
- Bankinn, þ.m.t. hluthafar, stjórnendur, starfsmenn og ráðgjafar þeirra, taka enga ábyrgð á þeim upplýsingum, forsendum og niðurstöðum sem fram koma í kynningunni eða upplýsingum sem eru veittar í tengslum við hana. Munu framangreindir aðilar ekki gefa yfirlýsingar um að upplýsingarnar, forsendurnar og niðurstöðurnar séu nákvæmar, áreiðanlegar eða fullnægjandi og þeir skulu ekki bera skaðabótaábyrgð á tjóni sem rekja má til þess að þær reynist ónákvæmar, óáreiðanlegar eða ófullnægjandi.
- Móttaka þessarar kynningar skal ekki talin fela í sér fjárfestingarráðgjöf af hálfu bankans.
- Með móttöku þessarar kynningar fellst móttakandi á framangreindan ábyrgðarfyrirvara.

